SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. El corrector o correctora valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

Opció A

Exercici 1: Text sobre l'aqüicultura

En aquest text es proposa la verificació dels objectius terminals 2, 3, i 40 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.1, 1.2, 1.3 i amb els blocs de continguts procediments 1.7, 2.1 i 2.5 del currículum de Geografia. També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 2 del document de concreció del currículum: *El medi físic com a recurs per a les activitats humanes*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.

En el text hi ha tres idees fonamentals:

- La FAO preveu un augment considerable de la producció de peix procedent de l'aqüicultura en els propers anys, particularment en els països en vies de desenvolupament i especialment a la Xina.
- S'estima que l'intercanvi de peix procedent de la aqüicultura serà més important entre els països en vies de desenvolupament que no pas el que es donarà entre els països desenvolupats.

- Des del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació d'Espanya es recolza l'aqüicultura com a complement de la pesca extractiva i es donen garanties de la qualitat d'aquest peix.

2) 1,5 punts.

a) La definició de l'aqüicultura hauria de fer referència al cultiu o reproducció en captivitat d'espècies aquàtiques com per exemple les truites de riu, les orades, el llobarro, els musclos, les ostres, ... per a ser comercialitzades amb finalitats principalment alimentàries.
La definició d'aqüicultura es valorarà amb 0,5 punts.

b) L'alumnat hauria de comentar els següents aspectes (1 punt):
Característiques de la pesca costanera:
- Utilització d'arts tradicionals com el palangre i la utilització de les xarxes artesanals.
- Es tracta d'una producció orientada a l'autoconsum o al consum dels mercats locals.

Característiques de la pesca d'altura:
- La componen flotes de vaixells que s'allunyen molt dels seus ports i s'estan llargues temporades a alta mar.
- Grans inversions de capital en la modernització dels vaixells els quals posseeixen una alta tecnificació: mètodes sofisticats com el radar o el satèl·lit per a la detecció dels bancs de pesca; sistemes complexos d'arrossegament de xarxes, utilització de mètodes de producció industrials que s'inicien en el vaixell mateix: manufactura i congelació de les captures.
- Es tracta d'una producció orientada als mercats locals de qualitat o al mercat global. Comprèn el sector de la indústria de les conserves, dels congelats i la producció de derivats del peix com les farines, els olis i els pinsos.

En els països subdesenvolupats es porta a terme una pesca de baixura o costanera, mentre que en els països desenvolupats es dóna la pesca d'altura i una pesca costanera que incorpora els avenços tecnològics que li són útils com per exemple la detecció dels bancs de peix amb el radar.

3) 2,5 punts.

a) Principals zones pesqueres del planeta:
S'haurien de citar almenys dues d'entre les següents: la costa del Labrador o Atlàntic nord-oest, el mar del Nord o Atlàntic nord-est, el mar del Japó o Pacífic nord-oest, les costes del Perú o Pacífic sud-est.

També es pot considerar vàlida una resposta més general que expliqui que les àrees més riques en pesca són aquelles on la plataforma continental és més ampla i poc profunda juntament amb unes condicions temperades de l'aigua que permeten el desenvolupament abundant del plàncton.
[0,5 punts]

b) Problemes causats per la sobreexplotació dels recursos pesquers.

L'alumnat hauria de fer referència als següents aspectes:

- El ritme d'explotació o depredació dels recursos pesquers és superior al ritme en que les espècies marines poden recuperar-se i això porta a un model no sostenible.

- La sobreexplotació dels bancs de pesca provoca el seu esgotament, posa diverses espècies en perill d'extinció i té un impacte negatiu sobre la biodiversitat marina (xarxes d'arrossegament, caça de balenes…).

De manera complementària també podria esmentar el següent:

- La contaminació de les aigües de rius, llacs i mars (per abocaments incontrolats de residus) contribueix a la reducció de la producció de plàncton i de fauna marina.

[1 punt]

c) L'alumne hauria de comentar almenys tres dels següents aspectes :

- Establiment de quotes de pesca per regular la quantitat de peix capturat.

- Establiment d'aturades tècniques o biològiques que possibilitin la recuperació natural dels bancs de pesca sobreexplotats.

- Promoure el recolzament i la promoció de diferents formes d'aqüicultura tot dedicant recursos a la investigació per a l'acomodació d'espècies salvatges a la cria en captivitat.

- La posta en marxa de campanyes publicitàries i de conscienciació ciutadana com ara la de "pequeñines no" o promoció dels avantatges del peix procedent de l'aqüicultura.

[1 punt]

*Es pot valorar positivament el fet que s'esmentin aspectes relacionats amb el tema tractat com per exemple:
- L'extensió del límit de les aigües jurisdiccionals a 200 milles de la costa per tal de controlar els recursos pesquers situats a la plataforma continental.
- La declaració d'espècies marines protegides com ara el cas dels cetacis i "la pesca il·legal" que es dona en alguns països –com el Japó- amb l'argument que es tracta d'activitats d'investigació.

Exercici 2: Mapa de les ciutats més poblades del món

A l'exercici 3 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 13 i 17 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.3 i amb el els blocs de continguts procedimentals 1.4, 2.4 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 4 del document de concreció del currículum: *L'espai urbà: cap a un món de ciutats.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera que s'especifica a continuació.

1. L'alumnat hauria de realitzar la descripció de manera semblant a la següent:

- Es tracta d'un mapamundi on es pot observar la localització de les ciutats més poblades del món l'any 2004 segons dades de l'ONU. La quantitat de població s'expressa en milions d'habitants i correspon a les ciutats i la seva àrea d'influència. Aquesta primera part es podria valorar en 0,5 punts.
- Es pot observar que la majoria de les ciutats més poblades – tretze – es localitzen a Àsia, en segon lloc, sis ciutats es troben a Amèrica, en tercer lloc, quatre a Europa i finalment Àfrica, amb només dues ciutats, és el continent amb menys població urbana.
  Aquesta segona part es podria valorar amb els 0,5 punts que resten.

2. Pel que fa a les causes de les diferències, l'alumnat hauria d'explicar les següents:

- La població urbana creix més als països en vies de desenvolupament perquè, d'una banda, el creixement natural és elevat i, d'altra banda, es continua donant el fenomen de l'èxode rural. Puntuació: 0,5 punts.
- Als països desenvolupats la població creix poc perquè el creixement natural és baix i el fenomen de l'èxode rural pràcticament ja no es produeix. A més, degut a l'elevat preu del sòl urbà, una part de la població tendeix a desplaçar-se fora de les grans ciutats buscant habitatges més assequibles i una millor qualitat ambiental.

Puntuació: 0,5 punts.

Finalment, quant a les aglomeracions urbanes, l'alumnat hauria de citar: àrea metropolitana, conurbació i megalòpolis. Puntuació: 0,5 punts.

3. L'alumnat hauria d'exposar quatre problemes, com a mínim, d'entre els següents:

- L'abastiment d'aigua i energia
- L'abastament d'aliments
- La congestió del trànsit i el paper dels transports urbans
- La contaminació atmosfèrica i acústica
- L'eliminació dels residus urbans
- L'existència de bosses de pobresa o "quart món"

Puntuació: 0,5 punts per cada problema exposat fins un màxim de 2 punts.

Pel que fa a les diferències entre països hauria de comentar:

- Les dificultats dels països en vies de desenvolupament per afrontar els problemes urbans degut a la manca de recursos suficients
- La formació de les denominades "segones ciutats" degut a la intensitat del fenomen de l'èxode rural

Puntuació: 0,5 punts.

Opció B

Exercici 1: **Text sobre el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN)**

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 5, 8, 10 i 32, que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 1.1, 1.3, 1.4 i 2.6 i amb el bloc de continguts procedimentals 1.7 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 1 del document de concreció del currículum: *El medi físic com a escenari de les activitats humanes*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat hauria d'identificar les següents idees:

- La preservació dels espais d'interès naturals i paisatgístics de Catalunya ve regulada per la *Llei d'Espais Naturals*, i pel *Pla d'Espais d'Interès Natural.*
- L'aplicació del pla és complexa a causa de la diversitat del territori, de la densitat demogràfica i del grau d'ocupació del territori.
- En les àrees de muntanya poc poblades l'aplicació del PEIN topa amb els interessos locals que creuen que pot perjudicar les activitats tradicionals rurals.
- També en l'alta muntanya alpina es te por que la inclusió dels espais en el PEIN perjudiqui les possibilitats de desenvolupament turístic.

Puntuació: 1 punt que es podria distribuir equitativament entre els diferents apartats.

2) 1,5 punts

L'alumne ha d'explicar amb les seves paraules els següents conceptes:
PEIN significa: Pla d'Espais d'Interès Natural, i te per funció preservar i gestionar els espais d'interès natural de Catalunya. (0,5 punts)

La finalitat d'establir la protecció de certs espais és la conservació d'aquests espais en el seu estat natural degut al seu valor paisatgístic i la seva riquesa natural, i per tant el manteniment de la biodiversitat i la garantia de la seva pervivència futura. (0,5 punts)

La condició d'espai protegit pot suposar un important recurs econòmic per la zona degut a la capacitat d'atracció de visitants que genera, i que incideix en la dinamització del sector turístic i de lleure. (0,5 punts)

3) 2,5 punts

L'alumne hauria de comentar almenys cinc dels següents aspectes:
L'activitat turística a Catalunya en les zones interiors i de muntanya presenta diferents tipus:

- En primer lloc destaca el *turisme d'hivern* de les estacions d'esquí, que s'inclou dins de l'anomenat turisme de masses. Com el seu nom indica, implica el desplaçament de grans quantitats de persones i te una gran importància econòmica pel territori de muntanya per la dinamització d'activitats i serveis relacionats, els llocs de treball que genera i el volum d'ingressos que ocasiona.
- Els seus inconvenients són la marcada estacionalitat de l'activitat i l'impacte ambiental que provoca en el paisatge, especialment per la urbanització del territori i la densificació de la població durant la temporada turística.

- Tot i la seva importància fonamental per l'economia de la muntanya, aquest tipus d'activitat pot entrar en conflicte amb la conservació de l'entorn, i ocasionar pèrdua de la qualitat del paisatge.
- Les noves alternatives turístiques s'enfoquen a una diversificació de les activitats i al foment del *turisme verd*, més respectuós amb l'entorn natural.
- Dins d'aquesta categoria podem trobar el turisme relacionat amb la *natura*, *l'agroturisme o turisme rural* i el desenvolupament dels *esports d'aventura*.
- En conjunt, tots tres intenten trencar l'estacionalitat de l'esquí i constitueixen una nova cultura turística més respetuosa amb l'entorn i les formes de vida locals, a més de constituir una opció econòmica de futur pel manteniment de la població.
- El turisme rural busca retrobar el contacte directe amb el camp i la natura. Consisteix en l'allotjament en cases de pagès condicionades que ofereixen també serveis i activitats. En el món rural ha suposat una alternativa a l'abandó de les activitats tradicionals en situació de crisi i una estratègia de desenvolupament.
- Els esports d'aventura s'han desenvolupat enormement i constitueixen una oferta molt atractiva que reequilibra i potencia el territori de muntanya.

La puntuació es pot repartir en 0,5 punts per cadascun dels 5 aspectes mínims contestats.

Exercici 2: Gràfica sobre producció alimentària i preus de productes agrícoles 1961-2000.

A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 9 i 11 que es corresponen amb el bloc conceptual 2.1 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.5, 2.5 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al bloc 5 del document de concreció del currículum: *Els espais de producció al món*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera que s'explica a continuació.

1. L'alumnat ha de començar per descriure el gràfic (0,5 punts). El gràfic de producció alimentària per càpita i preus de productes agrícoles entre 1961 i 2000 s'expressa en números índex a fi de poder fer comparables les dues magnituds. La producció per càpita passa d'un índex 100 el 1960 a 130 el 2000, mentre l'índex de preus alimentaris passa de 100 el 1960, amb una pujada sobtada arran de la crisi del petroli de 1973, per iniciar una caiguda considerable fins arribar a un índex 40 el 2000.
La relació de causalitat (0,5 punts) consisteix clarament en què l'augment de la producció d'aliments per càpita és la causa de la caiguda del preu dels aliments.

2. Els factors que intervenen en l'augment de la producció agrària són (es puntuarà a raó de 0,25 a cadascun dels factors, amb un màxim d'un punt per aquest apartat):
- Mecanització de les activitats agràries (automecanització, tractorització, etc)
- Selecció d'espècies: llavors, bestiar, etc, com a resultat de l'aplicació de les millores genètiques
- Ús generalitzat dels adobs químics (fertilitzants sintètics)
- Aplicació de la indústria fitofarmacèutica (plaguicides, insecticides) i zoofarmacèutica
- Especialització en la producció

El canvi agrícola rep el nom de revolució verda (0,5 punts)

3. Sobre les problemàtiques possibles a tractar, l'alumne podria esmentar les següents:

a) població ocupada al camp
- L'increment de la productivitat per unitat d'explotació, juntament amb l'enorme capital immobilitzat necessari en una explotació agrícola, ha comportat la reducció del nombre d'actius agraris en les agricultures modernes (per sota del 3% de la població activa). Fet que comporta la problemàtica del despoblament dels nuclis rurals.

[0,5 punts]

b) integració agricultura-indústria

- Dependència de la indústria. En una agricultura profundament imbricada en el sector industrial (alguns autors parlen d'agricultura industrial) s'estableix una relació de dependència, en producció, en preus, etc.

[0,5 punts]

c) efectes de l'activitat agrària en el medi ambient

- Efectes sobre el medi. La necessitat d'augmentar la producció al màxim, sense tenir en compte el medi, comporta un seguit de desequilibris ecològics i ambientals:
  - Desforestació a fi de dedicar zones forestals a usos agrícoles
  - Erosió com a resultat de pràctiques agrícoles intensives
  - Excés de purins i en general residus orgànics en les terres de conreu, fet que comporta un augment de nitrats en les capes freàtiques i la seva contaminació
  - Excés de consum de recursos hídrics per a l'agricultura de regadiu: sobreexplotació d'aqüífers (agricultura del plàstic)
  - Alteracions de l'equilibri ambiental com a resultat de la implantació de conreus transgènics
  - La necessitat imperiosa dels agricultors i ramaders de produir el màxim, amb el menor preu, i amb la major rapidesa possible, fa que, en algunes ocasions, per manca de control de les autoritats públiques, s'introdueixin elements que poden ser nocius per l'alimentació humana. Ex. crisi de les vaques boges.

[1,5 punt]

Es puntuarà amb 0,5 punts per apartat excepte el dels efectes sobre el medi que valdrà 1,5 punt. En aquest darrer serà suficient per aconseguir la puntuació màxima (1,5 punts) l'esmentar 3 dels sis aspectes citats.

El corrector valorarà positivament l'estructura, el redactat, la utilització de la terminologia geogràfica, l'expressió, etc.

SÈRIE 3

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. El corrector o correctora valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

Opció A

Exercici 1: Text sobre noves fronteres a Europa

El text proposa la verificació dels objectius terminals 26 i 29 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 4.2, 3.4 i amb el bloc de continguts procedimentals del currículum de Geografia.
També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 8 del document de concreció del currículum: *Diversitat cultural i l'expressió territorial dels fets culturals.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
L'alumnat ha de comentar amb les seves paraules les tres idees centrals del text:

- D'una banda que hi ha una diversitat entre l'estabilitat dels diferents estats europeus.
- La segona idea es que els estats de l'Europa Occidental han estat més estables que els de l'Europa oriental i central que han tingut processos de compartimentació molt més acusats.
- I la tercera idea és que aquests fets han modificat completament el mapa d'Europa en aquests últims temps.

2) 1,5 punts.
Es puntuarà a raó de mig punt per cada un dels models d'estat:

En els estats federals les unitats territorials gaudeixen de una vertadera autonomia, garantida per la Constitució, que exerceixen en determinats camps legislatius i administratius. Generalment els serveis socials solen ésser competència dels estats federats mentre que la política exterior, defensa i ordenació econòmica és competència del govern central. Estats Units, Alemanya i Mèxic són exemples d'aquest model.

Els estats unitaris són aquells en què tot el territori estatal està governat des d'un sol aparell centralitzat, sense autonomia política per a les possibles nacions que els integren i que poden perdre la seva identitat a causa d'una política unificadora. Una delegació política administra les decisions polítiques del govern central a tot el territori estatal. Per exemple França, Portugal, Polònia, Txèquia, Eslovàquia, Finlàndia.

Els estats descentralitzats són estats unitaris amb un cert grau d'autogovern a través d'entitats territorials autònomes que, a vegades, coincideixen amb les nacions que formen l'estat. Aquestes entitats tenen competències, no plenes, delegades per l'estat central. Per exemple, l'estat espanyol, Regne Unit, Itàlia Dinamarca, Suècia, Irlanda entre altres.

3) 2,5 punts.

L'alumnat ha de comentar un exemple concret i actual de conflicte geopolític.
Poden comentar-ne alguns d'estratègics a causa de la diversitat cultural. Per exemple a Europa poden analitzar conflictes nacionals com Euskadi, Catalunya, Bretanya, Còrsega, Escòcia, Flandes i Valònia,

el cas d'Iugoslàvia o l'ex-URSS), o bé a nivell mundial esmentar els xocs entre israelites i palestins; el problema del poble kurd, els tàmils, els hutus i els tutsis, els berbers o els talibans, etc.
També poden comentar conflictes geopolítics per qüestions de desequilibris de recursos per exemple a l'Àfrica subsahariana.
O conflictes per altres causes com qüestions religioses (fonamentalisme islàmic), per problemes de fronteres o per repressions polítiques.

Es valorarà 0, 5 punts per la correcta localització geogràfica del conflicte;1 punt per l'explicació de les causes i 1 punt per l'enumeració dels principals fets i les conseqüències del conflicte.

Exercici 2: Taula sobre el creixement de la població a Catalunya

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 28 i 36 que es correspon amb el bloc de continguts conceptuals 4.1. i el bloc de continguts procedimentals 1.6.
També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció del currículum, *La població i els moviments de població al món actual.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

Es tracta de dos quadres estadístics sobre el creixement de la població a Catalunya. En el primer es representen les taxes de creixement total, natural i migratori des de l'any 1986 fins el 2004. En el segon es representa la mitjana anual entre 1996 i 2001 dels naixements, defuncions, creixement natural, saldo migratori i creixement total en tant per mil. (0,5 punts)

La conclusió que podem extreure es que a partir de 1997 i en especial del 2000 s'ha produït un augment important del creixement total, causat per l'augment del creixement natural i sobretot per un gran augment del creixement migratori.

El factor que més hi ha incidit és el creixement aportat per les migracions. (0,5 punts)

2) 1,5 punts

L'alumnat ha de definir amb les seves pròpies paraules els següents conceptes:
El *creixement natural o vegetatiu* és el resultat de restar la mortalitat de la natalitat.
El *saldo migratori* o creixement migratori és la diferència positiva o negativa entre el nombre de persones que se'n van d'un territori i el nombre de les que hi arriben.
El *creixement total* és el resultat de sumar el creixement natural o vegetatiu i el saldo o creixement migratori
En totes tres formulacions el resultat pot ser positiu o negatiu.

Es puntuarà 0,5 punts per cada definició correcta

3) 2,5 punts

L'alumnat ha de fer una breu exposició sobre l'evolució de la població catalana en el segle XX on caldria que exposés almenys els següents aspectes:

- La població durant el segle XX ha tingut un creixement molt important fins arribar a sobrepassar els sis milions d'habitants.
- Cal destacar el creixement explosiu que es dona en les dècades dels 60 i 70.
- La tendència a partir de 1980 ha estat d'estancament, amb un creixement vegetatiu pràcticament zero. Els últims anys apunten a una certa recuperació del creixement.

(1 punt)

L'impacte de les migracions en el creixement de la població de Catalunya és molt notori. Cal destacar el corrent migratori dels anys 1920-30 amb persones procedents de Múrcia i Aragó i molt especialment dels anys 1950-75 on arribaren onades de persones vingudes d'Andalusia, Extremadura i Castella.
També cal destacar que la recuperació del creixement actual ve donat en gran mesura pels efectes de la immigració procedent del Magrib, l'Àfrica Subsahariana i l'Amèrica llatina.

(1 punt)

Les tendències demogràfiques actuals de la població catalana presenten una població envellida amb unes baixes taxes de natalitat i mortalitat, un creixement vegetatiu proper a zero, una baixa fecunditat i una alta esperança de vida.
Com hem vist, molt recentment s'ha produït una lleugera recuperació de la natalitat, deguda en gran part als corrents migratoris que estan arribant a Catalunya. (0,5 punts)

Opció B

Exercici 1: **Text sobre la globalització de l'economia**

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14 i 20 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.4 i 2.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7, 2.5 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum: *Els intercanvis en un món global*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera que s'especifica a continuació.

1. L'alumnat hauria d'esmentar en el seu resum quatre idees d'entre les següents:

- Les noves tecnologies de la informació permeten l'aplicació immediata de la presa de decisions prescindint de les distàncies
- El concepte de globalització està relacionat amb la capacitat de les comunicacions i els mercats per abastar tot el món
- El capitalisme s'ha estès per tot el món a través del comerç i les inversions
- La globalització representa la fase d'integració de les economies mundials en un context on tot és es pot considerar mercaderia
- La globalització influeix en la nostra vida quotidiana

Puntuació: 0,25 punts per cada idea fins un màxim d'1 punt

2. La definició es podria fer en els termes següents: la globalització és un procés que consisteix en la integració de l'economia dels diferents estats en un sol sistema econòmic mundial de base capitalista.

Puntuació: 0,5 punts

Pel que fa a les organitzacions hauria de citar les següents: Banc Mundial, FMI (Fons Monetari Internacional), OMC (Organització Mundial del Comerç) i OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic).

Puntuació: 0,25 punts per cada organització citada.

3. L'alumnat hauria de comentar els aspectes que es detallen a continuació.

Factors:

- El desenvolupament tècnic de les comunicacions i dels transports han fet possible els intercanvis molt ràpids d'informació, mercaderies i persones.
- L'expansió de les empreses multinacionals i de la gran banca internacional han permès l'extensió del capitalisme a escala mundial

Puntuació: 0,5 punts per cada factor comentat

Conseqüències: l'alumnat n'hauria de comentar dues de cada tipus

- Econòmiques: augment de les desigualtats econòmiques entre els Estats i dins de cada Estat entre els diferents sectors de la població; domini absolut de les multinacionals que organitzen la producció en tots els sectors emprant estratègies com la descolonització de les activitats econòmiques; manteniment de l'intercanvi desigual en el comerç internacional...

Puntuació: 0,5 punts

- Polítiques: disminució de la capacitat reguladora dels Estats que sovint prenen decisions en funció dels interessos de les empreses multinacionals o de les imposicions d'organitzacions internacionals com el FMI o el Banc Mundial; aparició de conflictes territorials clarament vinculats als interessos econòmics on neoliberalisme i militarisme actuen conjuntament...

Puntuació: 0,5 punts

- Socials: en relació a les desigualtats econòmiques es produeixen fenòmens d'exclusió social a nivell nacional, regional i local; s'introdueixen nous valors fonamentats en l'individualisme i el consum que influeixen negativament sobre el conjunt de la societat; en l'àmbit de la cultura s'està produint una colonització cultural degut a l'extensió del model occidental ...

Puntuació: 0,5 punts

Exercici 2: Mapa sobre l'estat de les autonomies.

El mapa proposa la verificació de l'objectiu terminal 24 que es correspon amb els blocs de continguts conceptuals 3.1. i 3.2 i amb el bloc de continguts procedimentals del currículum de Geografia.

També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori***.**

Els correctors avaluaran a l'hora de corregir -a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge que fa servir l'alumnat a la vegada que valoraran les aportacions personals i raonades de l'exposició. També es tindrà en compte positivament l'ús d'un vocabulari geogràfic precís.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
En aquesta activitat han de comentar que es tracta d'un mapa polític de les comunitats autònomes de l'estat espanyol. Que a través d'una escala cromàtica s'han diferenciat tres grans grups. Les comunitats que van accedir a l'Estatut per l'article 151, que corresponen al que s'anomena comunitats històriques, que s'han diferenciat amb una trama més fosca; un segon grup amb una trama més gris

el formen les comunitats autònomes que van ser assimilades a aquest article i finalment amb una trama més clara les que ho van fer a través de l'article 143.
També s'han localitzat espacialment les dues ciutats autònomes de Ceuta i Melilla.

2) 1,5 punts.
Es valorarà 0,5 punts per citar Extremadura i Illes Canàries com a autonomies de dues províncies i triar dues entre: País Valencià, Aragó o País Basc / Euskadi, com a comunitats de tres províncies.

Es valorarà amb 1 punt l'anàlisi de les diferències entre estat federal i estat descentralitzat:

- En els estats federals les unitats territorials gaudeixen d'una autonomia, garantida per la Constitució, que exerceixen en determinats camps legislatius i administratius. Generalment els serveis socials solen ésser competència dels estats federats mentre que la política exterior, defensa i ordenació econòmica és competència del govern central. Estats Units, Alemanya, Suïssa, Àustria i Mèxic són exemples d'aquest model.
- Els estats descentralitzats són estats unitaris amb un cert grau d'autogovern a través d'entitats territorials autònomes que, a vegades, coincideixen amb les nacions que formen l'estat. Aquestes entitats tenen competències, no plenes, delegades per l'estat central. Per exemple, Espanya, Regne Unit, Dinamarca, Itàlia.

3) 2,5 punts.
L'alumnat ha d'esmentar els tres nivells territorials diferents en que s'articula l'organització de l'estat espanyol: el municipi, la província i la comunitat autònoma.
De cada una d'aquestes entitats ha d'esmentar qui les administra i les seves principals funcions:

- Els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde o alcaldessa, i un nombre de regidors–dores, que estan en funció del nombre d'habitants. Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.
- Les províncies estan administrades per les Diputacions mitjançant el president o presidenta de la Diputació i els diputats i diputades provincials elegits d'entre els càrrecs municipals de la província. Es un òrgan de l'administració territorial local i s'encarrega de la recaptació d'impostos, i de l'organització de serveis de tot tipus als quals no poden afrontar en solitari els municipis.
- Les Delegacions i Subdelegacions del Govern i dels diferents Ministeris són òrgans de l'Administració de l'Estat que tenen un marc d'actuació provincial.
- Les comunitats autònomes estan administrades pels governs autònoms mitjançant un president o presidenta de l'autonomia i el seu govern, el qual és elegit per sufragi universal específic. En algunes comunitats aquesta institució té un nom propi com la Generalitat de Catalunya; el president té un nom específic com lendakari al País Basc o Molt Honorable a Catalunya i el seu govern són els consellers. A cada comunitat se li reconeix una determinada capacitat d'autogovern i de gestió com l'ordenació del territori, el medi ambient, la sanitat, l'educació, el desenvolupament econòmic. Algunes comunitats com la basca i la catalana tenen competències específiques com la policia autonòmica entre d'altres.